

JÓZEF GOLBA (PŘELOŽIL JOSEF PIVOŇKA)

WYSOKI KAMIEŃ — 1 058 metrů

Hochstein

Hora Wysoki Kamień se nachází nedaleko Szklarské Poręby a vedou na ni červeně a žlutě značené turistické cesty. Výhled na Jizerské hory, Krkonoše, Góry Kaczawskie, Rudawy Janowickie a do Kotliny Jeleniogórské patří k nejkrásnějším v našem kraji. Dá se odtud spatřit i mnoho zajímavých vrcholů, z nichž můžeme jmenovat například Ještěd, Szrenici, Sněžku, vrch Ostrzyca nebo i vzdálenou horu Ślęza. Zahlédneme také řadu měst, jako je třeba Szklarska Poręba, Jelenia Góra, Legnica, Bolesławiec, Gryfów, Świeradów Zdrój a Zgorzelec. Jak název částečně napovídá, na vrcholu hory se nacházejí skalní útvary.

Z minulosti

Wysoki Kamień byl znám již v dávných dobách, kdy do Jizerských hor přicházeli vlaští hledači pokladů. V 19. století, v počátečním období rozvoje turistiky v našich horách, chodili na Wysoki Kamień především výletníci a hosté z lázeňského městečka Flinsberg (Świeradów Zdrój). Pro jejich pohodlí se rozhodla rodina Schaffgotschů, vlastníků zdejších pozemků, vybudovat v roce 1837 na vrcholu dřevěnou chatu, která pak byla velmi hojně navště-

vována. Toto stavení zde stálo až do jara roku 1882, kdy padlo za oběť plamenům. Hned ve stejném roce však byla zahájena stavba nového útulku.

K vrcholu s chatou neodmyslitelně patřila i dřevěná rozhledna. Vyhlídková věž stála na protilehlé skále a přinášela každému z návštěvců nezanedbatelné příjmy. Jelikož byla bouda v pronájmu, měnili se poměrně často její hospodáři. Přesto, nebo spíše právě proto, byla chata v minulosti opakovaně přestavována a rozšiřována. K vrcholu byla též vybudována nová cesta. V zimě tu bývala v provozu sánkařská dráha, po které bylo možné sjíždět až do Szklarské Poręby.

V roce 1945 byla chata vyrabována a zdevastována. O dva roky později byla již zase částečně v provozu a v roce 1949 nabízela deset míst k přenocování. Roku 1950 přešlo schronisko do majetku polského turistického spolku PTTK a neslo název „Na Wysokim Kamieniu“. Jenže polské organizace, které zařízení na Wysokém Kamieniu provozovaly, do něho nic neinvestovaly, a jelikož nebyl dobrý hospodář, chata postupně chátrala. Později zde byl provozován už pouze bufet. V polovině roku 1962 byla již zavřená a v roce 1963 bylo rozhodnuto, že bude rozebrána a srovnána se zemí. Potom zůstalo toto místo na dlouhou dobu zanedbané a zapomenuté.

Stavba nové chaty

Po skončení studií na Akademii tělesné výchovy ve Wrocławu v roce 1979 jsem se usadil ve Szklarské Porębě a začal tam pracovat jako učitel tělesné výchovy. Byl jsem též aktivním

Hochstein před osmdesáti lety

běhal jsem maratóny i na lyžích. Často jsem chodil také na Wysoki Kamień, někdy sám, jindy s dětmi. Vrchol mi brzy učaroval. Začal jsem se zajímat o historii tohoto místa a postupně ve mně uzrával nápad postavit tady novou turistickou chatu.

V roce 1996 jsem se dozvěděl, že pozemek na vrcholu je na prodej, a tak jsem se okamžitě přihlásil do vypsané veřejné soutěže. Nakonec se mi povedlo v konkurzu uspět. Pro myšlenku se mi podařilo získat i členy mé rodiny a pozemek jsme v roce 1996 koupili.

Počátky ale byly víc než svízelné. Na vrcholu nebylo nic, jen rumišťe porostlé trávou. Stavět v takových podmínkách není vůbec lehké. Přes půl roku tady leží sníh, chybí tu voda i elektrický proud. Také přístupová cesta byla ve velmi špatném stavu, zarostlá vegetací, vyčnívaly z ní kameny, které bylo třeba vlastními silami odstranit a vzniklé díry zasypat. Stále znovu ji ničily prudké deště. Vzhledem k obtížným podmínkám sem řidiči odmítali dopravovat stavební materiál. Všechno se sem i zpátky muselo zpočátku přinášet na zádech – nezbytný materiál i nářadí. Jistě není třeba zdůrazňovat, že práci značně ztěžuje i častá nepohoda.

Pustil jsem se tedy do práce. Nejprve jsem srovnal terén, poskládal kameny a vyrobil zábradlí na vyhlídkové plošině. Poté jsem začal stavět dřevěnou boudu, ve které bylo možné se schovat před nepřízní počasí a ukládat nářadí. Otevřeli jsme také malý kiosek s občerstvením. V roce 2001 jsem koupil starší terénní vozidlo UAZ a to mi pak značně ulehčilo práci. Konečně jsem nebyl závislý na jiných řidičích. Ve stejném roce jsem začal s kopáním základů, na kterých měla vzniknout nová kamenná stavba. Inspiraci pro její vzhled jsem hledal v legendě o Večerním hradu.

Malta se tady míchá samozřejmě ručně a vodu je třeba jímat buď dešťovou, nebo se musí přivážet. Ročně jsem spotřeboval kolem dvaceti tun písku, dovážet se ale musel i stavební kámen.

Zpočátku sem přicházelo jen velmi málo turistů, a když se objevil jeden za týden, považovali jsme to za úspěch. Postupně jich ale začalo chodit stále více, protože byli zvědaví, kdo se to tady odváží něco budovat. Jenomže kromě turistů sem přicházejí i vandalové a zloději, kteří nám ničí a kradou, co se dá. Není proto možné shromažďovat tady větší zásoby stavebního materiálu.

Dnes už je stavba, přestože ještě není dokončená, vidět z mnoha míst ve Szklarské Porębě i z okolních hor a přitahuje stále více turistů. Wysoki Kamień navštěvují nejen pěší výletníci, ale v zimě též běžkaři. Přestože tudy nevede žádná cyklotrasa, přijíždějí sem dokonce cykloturisté.

Bývalá přitažlivost tohoto místa se tedy začíná pomalu vracet. Ačkoliv je i Wysoki Kamień opředen legendami o skrytých pokladech, nejcennější jsou bezesporu úžasné výhledy. Za dobré viditelnosti se návštěvníkům až dech zatají.

Věřím, že se tato hora stane v budoucnosti opět oblíbeným výletním místem. Zejména pro polské a české turisty je to velmi atraktivní místo. Dle mého názoru by se okolí hory mohlo stát lákavým cílem i v zimě. To by si ale vyžádalo vysoké náklady na vybudování běžeckých tratí anebo i lyžařských vleků.

Fascinující pohled na severní svahy Krkonos